

OPERACJE GOSPODARCZE I ICH WPŁYW NA BILANS

WYŻSZA SZKOŁA
LOGISTYKI

AUTOR: Ryszard ORLIŃSKI

**RACHUNKOWOŚĆ
PEŁNI W PRAKTYCE
GOSPODARCZEJ
BARDZO WAŻNE FUNKCJE:
informacyjną
kontrolną
analityczną
sprawozdawczą
dowodową**

Inwentaryzacja to szereg czynności, których celem jest ustalenie rzeczywistego stanu aktywów i pasywów jednostki na określony moment (dzień) i porównanie tego stanu ze stanem księgowym oraz ustalenie i wyjaśnienie różnic ujawnionych w czasie porównania, a także rozliczenie osób odpowiedzialnych za powierzone im mienie

Obowiązek przeprowadzania inwentaryzacji przez
jednostki prowadzące księgi rachunkowe nakłada
ustawa o rachunkowości

W świetle przepisów ustawy o finansach
publicznych zaniechanie przeprowadzenia
i rozliczenia inwentaryzacji lub dokonanie
inwentaryzacji w sposób niezgodny ze
stanem rzeczywistym jest naruszeniem
dyscypliny finansów publicznych

Wykaz składników aktywów i pasywów
(inwentarz), potwierdzony ich
inwentaryzacją, sporządzają jednostki,
które uprzednio nie prowadziły ksiąg
rachunkowych w sposób określony
ustawą.

$$AT + AO - ZOB = KW$$

W pozostałych jednostkach rolę inwentarza spełnia zestawienie obrotów i sald kont księgi głównej oraz zestawienia sald kont ksiąg pomocniczych sporządzone na dzień zamknięcia ksiąg rachunkowych

BILANS jest to syntetyczne zestawienie sporządzone na określony dzień np. koniec okresu sprawozdawczego (obrachunkowego) ujmujące po lewej stronie majątek (aktywa) BILANS jest to syntetyczne zestawienie sporządzone na określony dzień np. koniec okresu sprawozdawczego (obrachunkowego) ujmujące po lewej stronie majątek (aktywa), a po prawej stronie kapitał (pasywa), czyli źródła finansowania majątku.

Aktywa = Pasywa

Środki gospodarcze = Źródła pochodzenia

AT	KW
AO	KO

Ocena jednostki gospodarczej na podstawie bilansu jest określana jako czytanie bilansu

Odbywa się ono w dwóch płaszczyznach:

- pionowe, które polega na badaniu struktury aktywów (sytuacja majątkowa) i struktury pasywów (sytuacja finansowa)
- poziome, które obejmuje ustalenie relacji między składnikami majątku a źródłami ich finansowania

Elementem bilansu jest wynik finansowy,
który jest końcowym rozliczeniem kosztów
i przychodów prowadzonej działalności

**PRZYCHODY I ZYSKI - rozumie się jako
uprawdopodobnione powstanie w
okresie sprawozdawczym korzyści
ekonomicznych, o wiarygodnie
określonej wartości, w formie
zwiększenia wartości aktywów, albo
zmniejszenia wartości zobowiązań,
które doprowadzą do wzrostu kapitału
własnego lub zmniejszenia jego
niedoboru w inny sposób niż
wniesienie środków przez udziałowców
lub właścicieli**

KOSZTY I STRATY - rozumie się jako uprawdopodobnione zmniejszenia w okresie sprawozdawczym korzyści ekonomicznych, o wiarygodnie określonej wartości, w formie zmniejszenia wartości aktywów, albo zwiększenia wartości zobowiązań i rezerw, które doprowadzą do zmniejszenia kapitału własnego lub zwiększenia jego niedoboru w inny sposób niż wycofanie środków przez udziałowców lub właścicieli

KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

(koszty rodzajowe)

I. amortyzacja

II. zużycie materiałów i energii

III. usługi obce

IV. podatki i opłaty

V. wynagrodzenia

VI. ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

VII. pozostałe koszty rodzajowe

KOSZTY DZIAŁALNOŚCI OPERACYJNEJ

(koszty funkcjonalne)

- I. Koszty działalności podstawowej**
- II. Koszty działalności pomocniczej**
- III. Koszty ogólnego zarządu**
- IV. Koszty sprzedaży**
- V. Koszty zakupu**

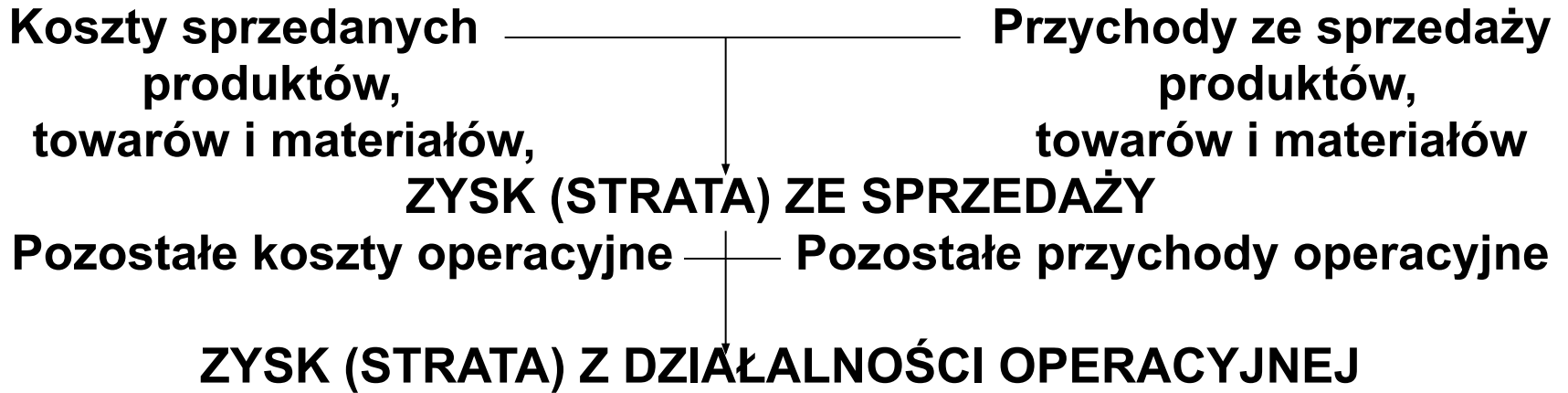
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

Koszty sprzedanych
produktów,
towarów i materiałów,

Przychody ze sprzedaży
produktów,
towarów i materiałów

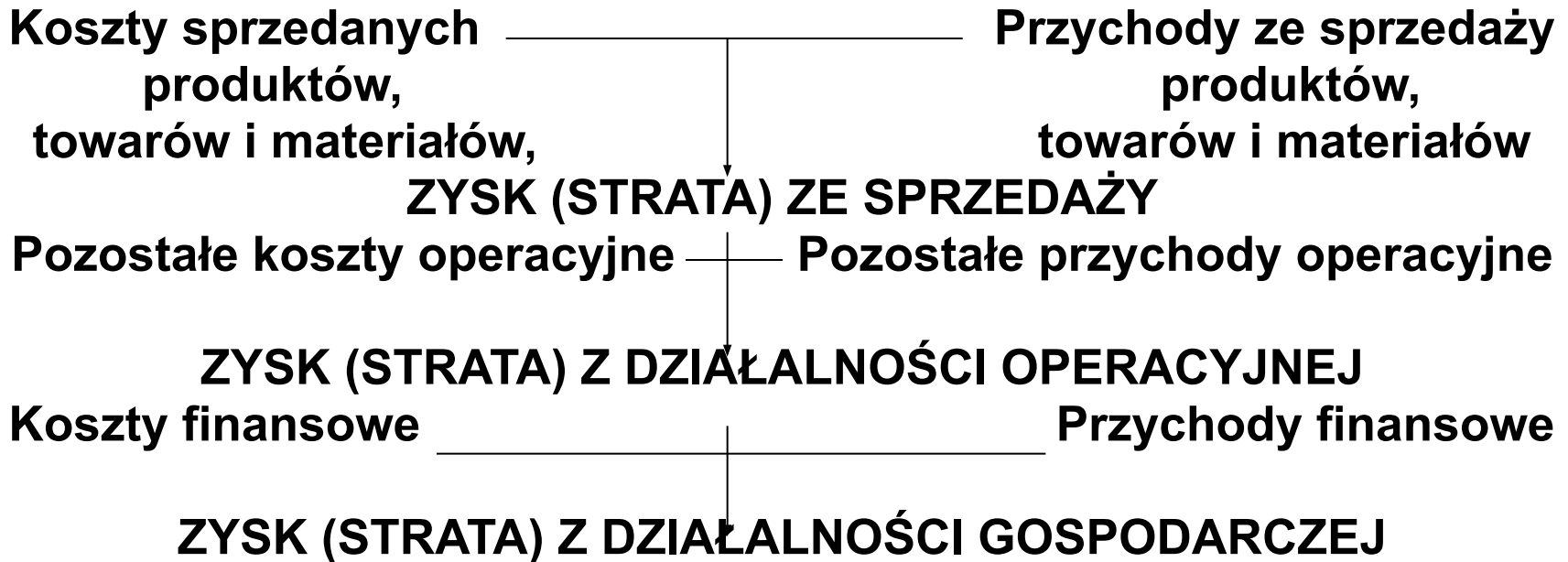
ZYSK (STRATA) NA SPRZEDAŻY

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

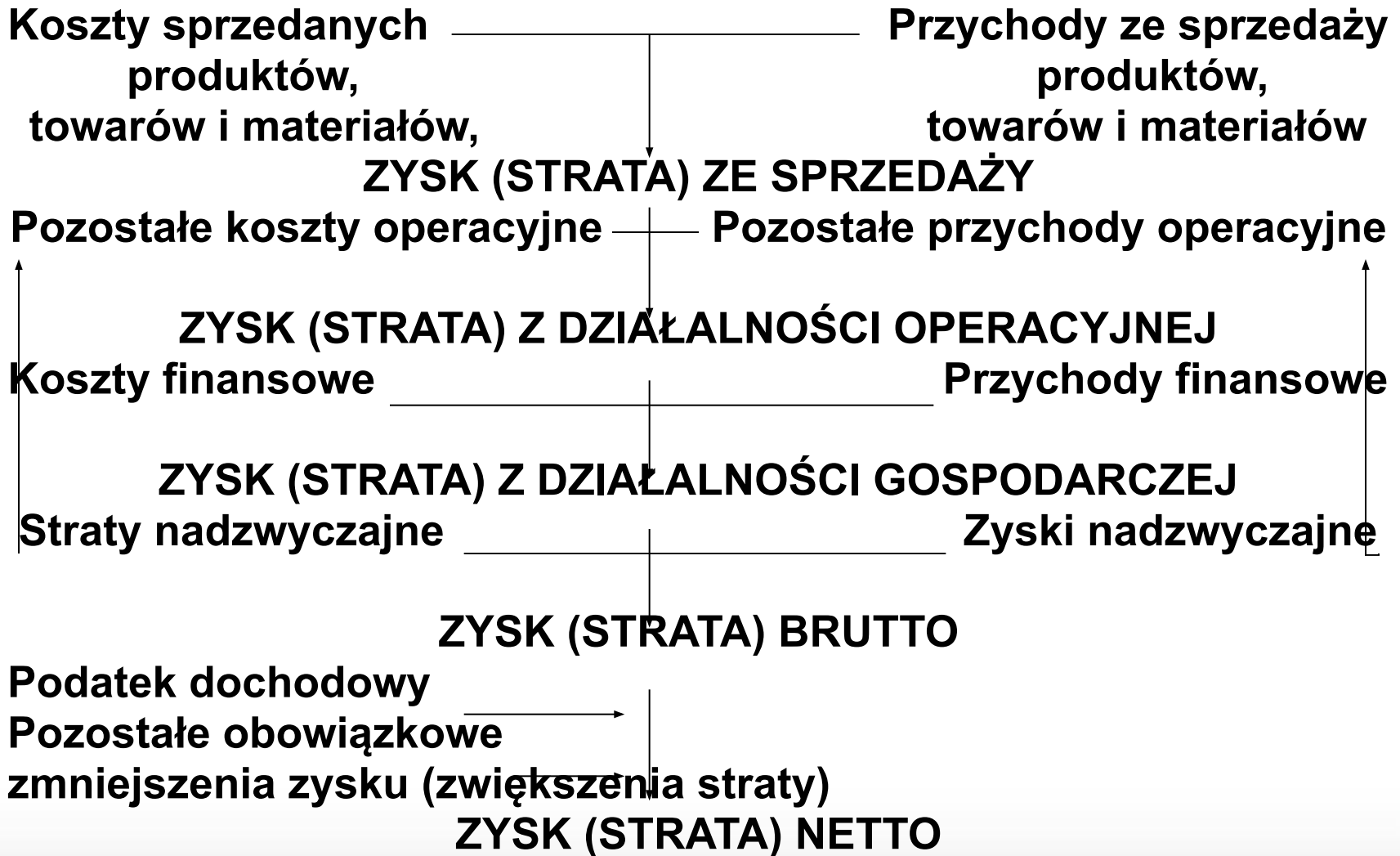
RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT

OPERACJE GOSPODARCZE - wyrażone
wartościowo, udokumentowane,
podlegające ewidencji księgowej
zdarzenia gospodarcze, które powodują
zmiany w majątku firmy i źródłach jego
finansowania.

Cechy charakterystyczne operacji gospodarczych:

- dotyczą konkretnego podmiotu gospodarczego,
- są wyrażone w mierniku pieniężnym,
- są udokumentowane,
- są określone, co do daty ich zaistnienia,
- wywierają wpływ na co najmniej dwa składniki bilansu, przy czym zmiany te są kwotowo jednakowe,
- nie powodują naruszenia równowagi bilansowej.

BILANSOWE	WYNIKOWE
aktywne	przychodów
pasywne	kosztów
aktywno-pasywne zwiększające	zysków nadzwyczajnych
aktywno-pasywne zmniejszające	strat nadzwyczajnych

OPERACJE BILANSOWE AKTYWNE - zmiany dotyczą tylko składników aktywów

- jeden składnik aktywów zwiększa się, a inny maleje o kwotę operacji
- suma bilansowa nie ulega zmianie
- równowaga bilansowa zostaje zachowana
- np. zakupiono krzesła płacąc gotówką

$$(+)(-) A = P$$

OPERACJE BILANSOWE PASYWNE -

zmiany dotyczą tylko składników pasywów

- jeden składnik pasywów zwiększa się, a inny maleje o kwotę operacji
- suma bilansowa nie ulega zmianie
- równowaga bilansowa zostaje zachowana
- np. zaciągnięto kredyt bankowy, którym spłacono zobowiązania wobec dostawców w kwocie 70 zł.

$$A = P(+)(-)$$

OPERACJE BILANSOWE

AKTYWNO - PASYWNE ZWIĘKSZAJĄCE

- powodują zwiększenie zarówno składnika aktywów, jak i składnika pasywów o kwotę operacji
- suma bilansowa zwiększa się również o tę samą kwotę
- równowaga bilansowa jest zachowana, ponieważ wzrost nastąpił po obu stronach bilansu
- np. przyjęto do magazynu materiały o wartości 40 zł, zapłata nastąpi w terminie późniejszym.

$$(+)\ A = P\ (+)$$

OPERACJE BILANSOWE AKTYWNO-PASYWNE ZMNIEJSZAJĄCE

- powodują zmniejszenie zarówno składnika aktywów, jak i składnika pasywów o kwotę operacji
- suma bilansowa zmniejsza się również o tę samą kwotę
- równowaga bilansowa jest zachowana, ponieważ spadek nastąpił po obu stronach bilansu
- np. poleceniem przelewu z rachunku bankowego uregulowano zobowiązania wobec dostawców na kwotę 50 zł.

$$(-) A = P (-)$$

OPERACJE WYNIKOWE - zdarzenia gospodarcze, które powodują zmianę wyniku finansowego a bezpośrednio powodują powstanie:

- przychodów
- kosztów
- zysków nadzwyczajnych
- strat nadzwyczajnych

TYPY WYNIKOWYCH OPERACJI GOSPODARCZYCH:

- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zwiększeniem aktywów, np. otrzymanie odsetek od udzielonych pożyczek, otrzymanie kar; (+) A = P (+)

TYPY WYNIKOWYCH OPERACJI GOSPODARCZYCH:

- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zwiększeniem aktywów, np. otrzymanie odsetek od udzielonych pożyczek, otrzymanie kar; $(+) A = P (+)$
- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zmniejszeniem pasywów, np. odpisanie przedawnionych zobowiązań; $A = P(+)(-)$

TYPY WYNIKOWYCH OPERACJI GOSPODARCZYCH:

- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zwiększeniem aktywów, np. otrzymanie odsetek od udzielonych pożyczek, otrzymanie kar; (+) $A = P (+)$
- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zmniejszeniem pasywów, np. odpisanie przedawnionych zobowiązań; $A = P(+)(-)$
- zwiększenie kosztów i strat spowodowane zmniejszeniem aktywów, np. wszelkie poniesione koszty, zapłacone odsetki od zaciągniętych pożyczek; (-) $A = P (-)$

TYPY WYNIKOWYCH OPERACJI GOSPODARCZYCH:

- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zwiększeniem aktywów, np. otrzymanie odsetek od udzielonych pożyczek, otrzymanie kar; (+) $A = P (+)$
- zwiększenie przychodów i zysków spowodowane zmniejszeniem pasywów, np. odpisanie przedawnionych zobowiązań; $A = P(+)(-)$
- zwiększenie kosztów i strat spowodowane zmniejszeniem aktywów, np. wszelkie poniesione koszty, zapłacone odsetki od zaciągniętych pożyczek; (-) $A = P (-)$
- zwiększenie kosztów i strat spowodowane zwiększeniem pasywów, np. należne pracownikom wynagrodzenia, faktury za usługi obce. $A = P(+)(-)$

Podstawą zapisu w księgach rachunkowych jest dokument (dowód księgowy). Dokument księgowy jest dowodem, który stwierdza fakt dokonania operacji gospodarczej zgodnie z jej rzeczywistym przebiegiem i zawierający takie elementy jak:

- nazwę i numer dokumentu,
- określenie wystawcy i wskazanie stron (nazwy i adresy) uczestniczących w operacji gospodarczej,
- datę wystawienia dowodu oraz datę lub okres dokonania operacji gospodarczej,
- przedmiot operacji gospodarczej i jej wartość,
- podpisy osób odpowiedzialnych za dokonanie operacji gospodarczej i jej udokumentowanie.

Dokumenty księgowo można podzielić ze względu na:
jednostkę wystawiającą dokument:

- własne - wystawione przez własne komórki organizacyjne dla odbiorców zewnętrznych bądź wewnętrznych, np. faktura lub RW;
- obce - wystawione przez inne osoby, np. faktura;

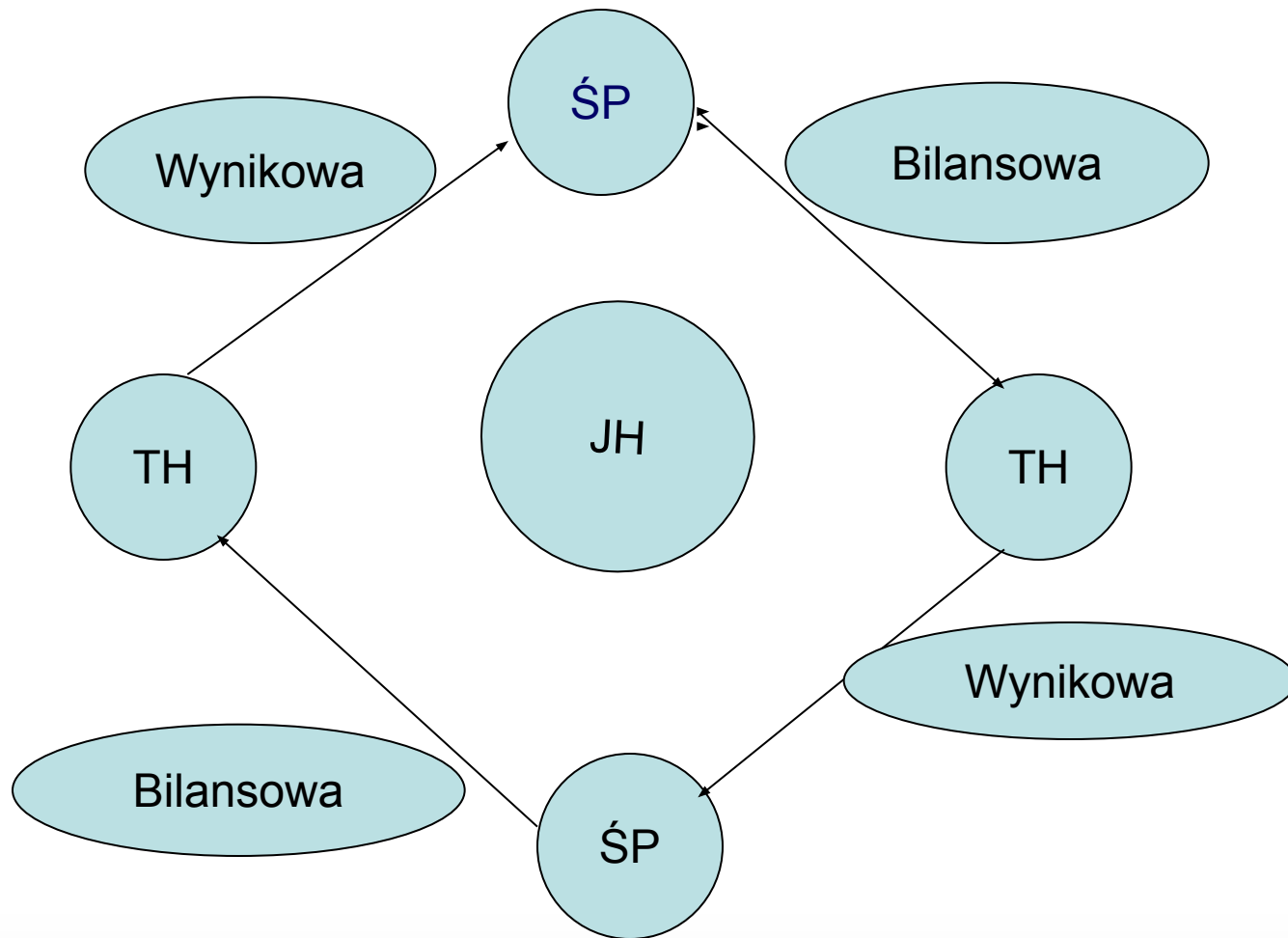
przeznaczenia:

- wewnętrzne - wystawione dla własnych komórek organizacyjnych, np. RW;
- zewnętrzne - wystawianie dla innych osób, np. faktura;

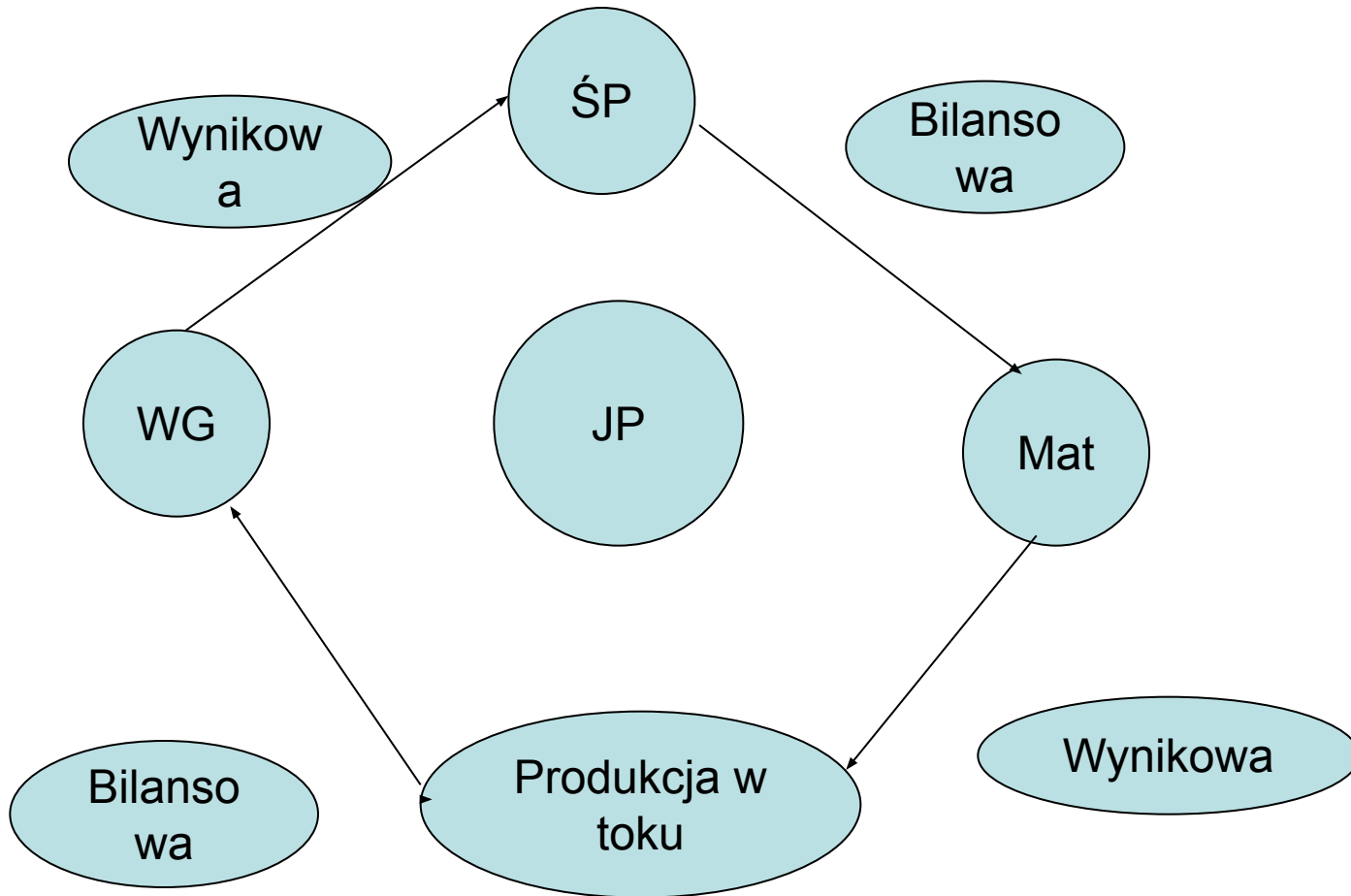
etap sporządzania:

- źródłowe zwane inaczej pierwotnymi - stwierdzają fakt zaistnienia operacji gospodarczej, np. KP;
- wtórne (zbiorcze) sporządzane na podstawie dokumentów źródłowych, np. Raport kasowy.

Ruch okrężny środków obrotowych

Ruch okrężny środków obrotowych

WYŻSZA SZKOŁA
LOGISTYKI

61-755 POZNAŃ
UL. E. ESTKOWSKIEGO 6

Rektorat tel. 61 850 47 81
Dziekanat tel. 61 850 47 64
Księgowość tel. 61 850 47 79
Kadry tel. 61 850 47 71
fax 61 850 47 89
rektorat@wsl.com.pl
www.wsl.com.pl

**DZIĘKUJEMY
ZA UWAGĘ**